

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres referanse
Vår referanse 20/00010-373
Vår dato 07.01.2021

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboegs gate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

Høringsvar - representantforslag om helserettigheter til papirløse

fo.no

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for 31000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

FO støtter SV representant forslag i sin helhet og vi slutter oss til innholdet i oppropet «Vi er helsepersonell. La oss gjøre jobben vår» som det vises til. Vi stiller oss også bak det grundige høringsinnspillet som senter for papirløse har sendt inn.

FO er opptatt av at papirløse immigranter først og fremst må få forsvarlig helsehjelp og at det må gå foran innvandringspolitiske hensyn. Mange av disse immigrantene er i en slik situasjon at de heller ikke har noe returland å reise til og står derfor i en ekstra krevende situasjon uten rettigheter på flere områder.

Retten til helsehjelp.

FO støtter forslaget om å endre § 5 bokstav a i forskrift om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket, slik at de som allerede er i landet, får primærhelsetjenester på linje med andre borgere. Vi mener at tilgang på helsetjenester er en grunnleggende menneskerett.

Ifølge dagens regelverk, har ikke papirløse migranter rett til helse- og omsorgstjenester. Dette til tross for at retten til helsehjelp er nedfelt i grunnloven, pasientrettighetsloven, helselovgivningen og i menneskerettsloven. I tillegg har Norge signert og ratifisert konvensjoner som forplikter oss til å sikre at alle får helsehjelp. Helse- og sosialarbeidere er også underlagt de ulike profesjoners yrkesetikk, men slik lovverket er utformet i dag så må helse og sosialpersonell gå på akkord med egen yrkesetikk. For FO sin del handler det bla om en forpliktelse til å bistå mennesker som har behov for hjelp og sikre menneskeverdige levekår og livskvalitet.

I dag er det kun helsesenteret for papirløse som gir denne gruppa helsehjelp. Dette er et senter som er drevet av frivillige organisasjoner og som kun er stasjonert i Oslo og Bergen. Det er også dette senteret som vet mest om denne gruppa i dag og som gjennom ulike fora har dokumentert et stort behov for ulike helsetjenester- både knyttet til fysiske og psykiske plager. De rapporterer om en jevn stor pågang- også fra folk som kommer langveisfra.

Helsesenteret har gjennom ulike rapporter vist hvordan denne gruppas begrensede tilgang til helsehjelp, fører til store fysiske og psykiske lidelser for den enkelte. Mange papirløse med avslag vet vi har alvorlige krigstraumer, overgrep og erfaring fra fengsling, noen med tortur og mange har stort fysiske og psykisk hjelpebehov. Som på så mange områder har også de frivillige organisasjonene her gått foran og tatt på seg et ansvar som vi mener det er på tide at det offentlige nå tar. Vi mener derfor papirløse migranter må gis helserettigheter i Norge slik det er beskrevet i forslaget som behandles i Helse- og omsorgskomiteen på Stortinget.

En finansieringsordning for behandlere.

Helsesenteret skriver i sitt innspill at de erfarer at pasienter ikke får livsnødvendig medisin for kronisk sykdom fordi de i tillegg til å mangle lege å gå til har problemer med å få ut og betale for medisinen, ettersom de ikke er medlem av folketrygden. Senteret rapporterer om mennesker som kommer langveisfra og som sitter timevis på kollektivtransport for å komme til senteret for å få hjelp. En reise som i seg selv kan forverre en helsetilstand og påføre pasientene ytterligere belastninger. Mangel på tilgang på medisiner og tilgang på helsehjelp tidlig i et sykdomsforløp øker risikoen for forverring av plager noe som er ekstra belastende for den det gjelder. Det fordyrer også at det i mange sammenhenger må igangsettes mer omfattende behandling.

Retten til fastlege:

Helsesenteret støtter forslaget at personer uten fast opphold i riket gis tilgang til fastlegeordningen. FO har ingen forutsetning for å mene om nåværende fastlegeordning er beste løsningen for å gi denne gruppa en forsvarlig helsehjelp. Det viktigste for oss er at papirløse immigranter får tilbud om helsehjelp i nærheten av der de bor og denne helsehjelpen må sikres også immigranter uten fast bopel. FO er særlig bekymret over at dette også rammer barn. Ifølge Helsesenteret har 121 barn oppsøkt helsesenteret for behandling og mange med tilstander som trenger oppfølging. Siden de heller ikke har rett til fastlege så mener FO dette strider mot FNs barnekonvensjon som slår fast at barn har rett til helsehjelp.

Krav om offentlig utredning

Helsesenteret slår avslutningsvis fast i sitt innspill at Norge mangler kunnskap om dagens situasjon. De påpeker at konsekvensene av gjeldende lovverk for pasientene det gjelder og for helsevesenet ikke er utredet. Vi støtter deres anbefaling om å igangsette en offentlig utredning som kartlegger konsekvenser og også dokumenterer omfang og behov.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Inger Karseth
Rådgiver

